

P7_TA(2010)0302

Põllumajandustootjate õiglane sissetulek ja toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas

Euroopa Parlamendi 7. septembri 2010. aasta resolutsioon põllumajandustootjate õiglase sissetuleku ja toiduainete tarneahela parema toimimise kohta Euroopas (2009/2237(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni teatist pealkirjaga „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas” (KOM(2009)0591) ja sellele teatisele lisatud mitmeid töödokumente;
  - võttes arvesse põllumajandus- ja toiduainetetööstuse konkurentsivõimega tegeleva kõrgetasemelise töörühma 17. märtsi 2009. aasta lõplikke soovitusi¹;
  - võttes arvesse oma 26. märtsi 2009. aasta resolutsiooni toiduainete hindade kohta Euroopas²;
  - võttes arvesse oma 19. veebruari 2008. aasta deklaratsiooni Euroopa Liidus tegutsevate suurte selvehallide jõupositsiooni kuritarvitamise uurimise ja selle vastu võitlemise kohta³;
  - võttes arvesse nõukogu 29. märtsi 2010. aasta järeldusi toiduainete tarneahela parema toimimise kohta Euroopas⁴;
  - võttes arvesse õigusega toidule tegeleva ÜRO eriraportööri aruannet „Põllumajandustööstus ja õigus toidule”;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 48;
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ja siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni arvamusi (A7-0225/2010),
- A. arvestades, et toiduainete ja kaupade hindade hiljutised kõikumised on tekitanud suuri kahtlusi toiduainete tarneahela toimimise suhtes Euroopa ja maailma tasandil;
- B. arvestades, et kuigi toiduainehinnad on pärast 1996. aastat tõusnud 3,3% aastas, on põllumajandustootjatele makstavad hinnad tõusnud üksnes 2,1% , samal ajal kui tootmiskulud on suurenenud 3,6%, mis viitab sellele, et toiduainete tarneahel ei toimi korralikult;
- C. arvestades, et komisjoni teatistes tunnistatakse, et „need hinnamuutused on tekitanud

---

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/food/files/high_level_group_2008/documents_hlg/final_recommendations_hlg_17_03_09_en.pdf

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2009)0191

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0054

⁴ Nõukogu dokument 8099/10.

põllumajandustootjatele märkimisväärseid raskusi ja tähendavad, et tarbijaid ei kohelda õiglaselt¹;

- D. arvestades, et lõpptarbijate jaoks on hinnad püsinud keskmiselt samal tasemel või isegi veidi tõusnud, hoolimata põllumajandustoorme hindade järsust langusest 2008. aastal;
- E. arvestades, et tasakaalustatud kaubandussuhted mitte ainult ei parandaks toiduainete tarneahela toimimist, vaid tooksid kasu ka põllumajandustootjatele;
- F. arvestades, et ebaausate kaubandustavade praegune sage esinemine kahjustab põllumajandustootjate võimet investeerida ja panustada innovatsiooni (eelkõige rohelistesse tehnoloogiatesse, kliimamuutuse mõju leevendamise meetmetesse ja taastuvatesse energiaallikatesse, samas peavad põllumajandustootjad järgima rangeid keskkonnanõudeid, mida muudetakse 2013. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika raames veelgi rangemaks);
- G. arvestades, et toiduainete tarneahela põllumajandusliku lisandväärtuse osakaal on EU-25 riikide puhul langenud 31%-lt 1995. aastal 24%-ni 2005. aastal, ning arvestades, et esialgsed andmed järgnevate aastate kohta näitavad põllumajandustootjate kasumi osakaalu jätkuvat langust, samal ajal kui töötlejate, hulgi- ja/või jaemüüjate ning väljaspool toiduainete tarneahelat tegutsevate ettevõtjate kasumimarginaalid pidevalt kasvavad;
- H. arvestades, et EU-27 riikide põllumajandustootjate keskmine sissetulek vähenes 2009. aastal rohkem kui 12% võrra, mistõttu põllumajandustootjate töö ei ole enam tasuv, ning arvestades, et sellele vaatamata peavad põllumajandustootjad ning põllumajandus- ja toiduainesektor vastavalt ühise põllumajanduspoliitika raames kindlaks määratud eesmärkidele tootma toiduaineid, mis vastavad väga kõrgetele kvaliteedinõuetele, hindadega, mis on tarbijatele kättesaadavad;
- I. arvestades, et toiduainete tarneahel hõlmab põllumajandustootjaid, põllumajandustootjate kooperatiive ja tootjaorganisatsioone, toiduainetööstust, hulgi- ja jaemüüjaid, selvehallide kette, toitlustamist, restorane, elatuspõllumajanduse otsetarneid, eratootmist ja tarbijaid, aga ka väljaspool toiduainete tarneahelat tegutsevaid ettevõtjaid, nt niisugustes valdkondades nagu kommunikatsioon ja reklaam, transport ja logistika, energia ja kommunaalteenused, pakendamine, tehnilised ressursid, söödalised, tehnoloogia ja nõustamisteenused; arvestades, et seda keerukust ja mitmekesisust tuleb kogu ahela jätkusuutlikkuse parandamiseks arvesse võtta;
- J. arvestades, et komisjoni teatises mainitakse selliseid tõsiseid probleeme nagu ostja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine, ebaausad tavad lepingute sõlmimises (sh hilinevad maksed), lepingu ühepoolne muutmine, ettemaksete tegemine läbirääkimistele pääsemiseks, turulepääsu piiramine, puudulik teave hindade kujunemise ja kasumimarginaalide jaotumise kohta toiduainete tarneahelas, mis on tihedalt seotud suurenenud koondumisega sisendite ning hulgi- ja jaemüügi valdkonnas;
- K. arvestades, et komisjoni 28. oktoobri 2009. aasta teatises soovitatakse toetada ja lihtsustada põllumajandussektori ümberkorraldamist ja konsolideerimist põllumajandustootjate vabatahtlike organisatsioonide loomise ergutamise kaudu;

---

¹ KOM(2009)0591, sissejuhatus.

- L. arvestades, et globaliseerumine ja kontsentratsiooniprotsess, eelkõige jaekaubanduse etapis, on tekitanud toiduainete tarneahela erinevate osaliste vahelise tasakaalutu olukorra, ning praegune reaalne olukord on selline, et tegutseb väga väike hulk kõikvõimsaid jaemüüjaid, kes peavad läbirääkimisi otse või kaudselt 13,4 miljoni põllumajandusettevõtja ja 310 000 põllumajandustoiduaineid tootva ettevõttega kogu liidus;
- M. arvestades, et turu liigse koondumisega kaasneb toodete mitmekesisuse, kultuuripärandi, jaemüügipunktide, töökohtade ja elatise teenimise võimaluste vähenemine;
- N. arvestades, et komisjon märgib, et lepinguline ebaühtlus, mis on seotud ebavõrdse läbirääkimispositsiooniga, kahjustab toiduainete tarneahela konkurentsivõimet, kuna väiksemad, kuid tõhusad osalised võivad olla sunnitud tegutsema väiksema kasumiga, mis piirab nende võimet ja soovi investeerida tootekvaliteedi parandamisse ja tootmise uuendamisse;
- O. arvestades, et toiduainetega kaubeldakse siseturul vabalt ning tootjate (tootjaorganisatsioonide), töötajate, turustajate ja jaemüüjate vahelisi hinnaläbirääkimisi mõjutavad sageli hinnatrendid maailmaturul;
- P. arvestades, et tohutu erinevus põllumajandustootjate ja jaemüüjate arvulises võrdsuses ja majanduslikus võimsuses on selge märk toiduainete tarneahela tasakaalustamatusest, ning arvestades, et arvulise võrdsuse saavutamiseks tuleb edendada põllumajandustootjate majandusorganisatsioonide arengut; arvestades, et kooperatiividel on oluline roll põllumajandustootjate mõju suurendamisel ja nende läbirääkimispositsiooni tugevdamisel;
- Q. arvestades, et Euroopa Liitu seovad ülemaailmse kaubandusega tihedad suhted ja lepingulised kohustused;
- R. arvestades, et Euroopa Liit on suurim põllumajandustoodete importija ja eksportija maailmas ning ELi imporditud põllumajandustoodete osakaal suurenes 2008. aastal 10% võrra 98,6 miljardi euroni ja ELi põllumajandustoodete eksport suurenes ligikaudu 11% võrra 75,2 miljardi euroni;
- S. arvestades, et Euroopa Liit teeb juba väga palju järeleandmisi oma arenguabipoliitika valdkonnas ning ei ole lubatud sõlmida ühepoolset Euroopa põllumajandust kahjustavaid kahepoolseid kokkuleppeid,
1. tunneb heameelt komisjoni 28. oktoobri 2009. aasta teatise „Toiduainete tarneahela parem toimimine Euroopas” (KOM(2009)0591) üle, kuna selles tunnistatakse erinevate osalejate suurt ebavõrdsust, kuid ei pea teatistes esitatud meetmeid piisavateks, et kõrvaldada probleeme lahendada;
  2. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viivitamatult käsitlema toiduainete tarneahelas kasumi ebaõiglase jaotamise probleemi, pidades eriti silmas piisavat sissetulekut põllumajandustootjatele; tunnustab, et säästvate ja eetiliste tootmissüsteemide stimuleerimiseks tuleb põllumajandustootjatele hüvitada selles valdkonnas tehtud investeeringud ja võetud kohustused; rõhutab, et võimuvõitlused peavad asenduma koostöösuhetega;

3. täheldab, et kõik Rooma lepingutes nimetatud põllumajandusvaldkonna eesmärgid (tootlikkuse suurendamine, piisav toiduainetega varustamine, mõistlikud tarbijahinnad, turgude stabiliseerimine) on täidetud, v.a eesmärk tagada põllumajandustootjate piisav sissetulek; palub seetõttu komisjonil kõikide eelarveettepanekute esitamisel seda piisaval määral arvesse võtta;
4. tunnistab, et on vajadus stabiilse, kindla ja kasumit tootva tootmissektori kui olulise teguri järele toiduainete tarneahelas; märgib siiski, et toiduainete tarneahelasse kuulub hulgaliselt osalisi, nt põllumajandustootjad, töötledjad, vabrikandid, tarnijad ja jaemüüjad, kes kõik toodavad lisandväärtust ja vajavad samuti teatud määral kindlust;

Hindade läbipaistvus

5. kutsub komisjoni üles täiustama Euroopa toiduainehindade jälgimise vahendit eesmärgiga muuta see kasutajasõbralikumaks, lisades sellesse mitmekeelse liidese, mis hõlmaks rohkem toidukaupu ja saavutaks hindade parema võrreldavuse toiduainete tarneahela kõikides lülides liikmesriikides ja nende vahel, et rahuldada tarbijate ja põllumajandustootjate vajadus suurema läbipaistvuse järele toiduainete hindade kujunemise osas;
6. taunib asjaolu, et Euroopa Komisjon ei ole valmis viima läbi uurimust kasumimarginaalide jaotumise kohta kogu toiduainete tarneahela ulatuses, kuigi selles 2009. aasta eelarvemenetluse raames kokku lepiti;
7. osutab asjaolule, et kui põllumajandusettevõtete ja sellest toiduainete tarneahelas eesvõti tagapool paiknevate osaliste vahel puudub majandusliku läbipaistvuse osas tasakaal, võib sellel olla negatiivne mõju põllumajandustootjate ja tootjarühmade läbirääkimispositsioonile;
8. kutsub komisjoni üles kiiremas korras ellu viima Euroopa põllumajandustoodete hindade ja kasumi vaatluskeskuse loomise katseprojekti (ning täiendama seda vahendit teabega hindade, marginaalide ja mahtude kohta), mille jaoks Euroopa Parlament ja nõukogu kiitsid 2010. aasta eelarves heaks 1,5 miljoni euro suuruse assigneeringu;
9. nõuab tungivalt komisjonilt, et toiduainete tarneahela küsimusi käsitlev kõrgetasemeline töörühm kui alaline foorum aruteludeks püsima jääks, kuna see on osutunud oluliseks vahendiks probleemide väljaselgitamisel, soovitude väljatöötamisel ja strateegiate vastuvõtmisel praeguse tasakaalutu olukorra parandamiseks;
10. kutsub komisjoni üles tegema ettepaneku kohustusliku iga-aastase aruandluse kehtestamise kohta, mille kohaselt Euroopa juhtivad kauplejad, töötledjad ning hulgi- ja jaemüüjad teatavad oma turuosa (sh teave jaemüüja kaubamärkide kohta) peamiste toidukaupade ja nende igakuiste müügiimahtude osas, et kõik turul osalejad saaksid hinnata nõudluse, pakkumise ja hindade suundumusi toiduainete tarneahelas;
11. täheldab, et osa riikides on toiduainete tarneahelas töötleva toiduainetööstuse marginaal suurim, mida kinnitas ka komisjon; nõuab, et eelkõige jälgitaks ja vaadeldaks töötlevat tööstust, et tagada hindade läbipaistvus;
12. on arvamusel, et suurem turu läbipaistvus ja parem tarbijatele edastatav teave on toodete päritolu esiletõstmise eeltingimuseks ja kindlustaks nende toidukaupade ning

põllumajandustoodete ja põllumajandustoiduainete mitmekesisuse, mis on paljudes riikides ja piirkondades seotud ajaloo ja kultuuriga ning milles peegeldub iga liikmesriigi põllumajanduse nn individuaalne olemus;

13. kutsub komisjoni üles viima läbi mõjuhinnangut kvaliteedi eramärgiste ja jaemüüjate eramärgiste parema õigusliku raamistiku eeliste kohta, et vältida märgiste liiga suurt arvu ja tagada tarbijatele suurem läbipaistvus ning tootjatele pääs turule;
14. rõhutab, et on vaja edendada Euroopa põllumajandus- ja toiduainetööstuse lisandväärtuse suurendamist ning korraldada tarbijatele teavituskampaaniaid selle kohta, milliseid pingutusi on teinud põllumajandustootjad ja -tööstus seoses keskkonna, toiduohutuse ja loomade heaoluga;

Konkurents

15. kutsub riiklikke ja Euroopa konkurentsiameteid ning muid tootmise ja turustamisega seotud reguleerivaid asutusi üles tegelema jõuliselt toiduainete tarneahelas tegutsevate põllumajandustööstuse kauplejate, sisendituru ettevõtete, töötlevate ja jaemüüjate turgu valitseva seisundi ja olulise turuosa küsimusega; nõuab tungivalt, et kõnealused asutused võtaksid meetmeid ostujõu kuritarvitamise juhtude vastu kõigi osalejate poolt, kes asetavad põllumajandustootjad väga ebavõrdsele läbirääkimispositsioonile;
16. kutsub komisjoni üles määratlema uuesti konkurentsieeskirjade ja ühise põllumajanduspoliitika vahelised suhted, et luua põllumajandustootjate ja tootmisharudevaheliste organisatsioonide jaoks vahendid, mis võimaldaksid nende läbirääkimispositsiooni tugevdada;
17. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks, milliseid tagajärgi on asjaomases liikmesriigis põhjustanud see, kui üks jaemüüja või väike arv jaemüüjaid hõlvab suure turuosa; nõuab tungivalt, et komisjon kaaluks võimalust võtta tootjate ja tarbijate huvides korrigeerivaid meetmeid, kui leitakse, et jaemüüja tegevusel või turuosal on konkurentsivastane mõju;
18. kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Parlamendile 2010. aasta lõpuks aruande, milles esitatakse andmed ostujõu kuritarvitamise kohta ELis, konkurentsivastase käitumise ja ebaõiglase lepingupraktika kohta kogu toiduainete tarneahela ulatuses alates sisenditurust kuni tarbijani ning tehakse ettepanekuid asjakohaste vastumeetmete kohta;
19. kutsub liikmesriike üles vajaduse korral andma oma riiklikele konkurentsiametitele suurema tegevusvabaduse, luues selleks lihtsad mehhanismid tõendite kogumiseks konkurentsimoonutuste kohta, mis on põhjustatud ebaõiglastest lepingulistest tavadest;
20. on arvamusel, et põllumajandustoodangu müümine alla nende ostuhinda tuleb keelustada liidu tasandil;
21. nõuab tungivalt, et komisjon algataks sektori laiaulatusliku, kogu toiduainete tarneahelat hõlmava uurimise ostujõu kuritarvitamise määra kindlakstegemiseks selles sektoris; juhib tähelepanu 2009. aastal farmaatsia sektori konkurentsi kohta läbiviidud edukale uurimisele;
22. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks uuesti läbi kehtivad konkurentsivastase käitumise

- hindamisel kasutatavad kriteeriumid (Herfindahli indeks); on arvamusel, et see indeks on küll rakendatav monopolide tekkimise ohu hindamisel, kuid ei sobi kollusiivse või oligopoolse olemusega konkurentsivastaste tavade, mida esineb vähemalt osaliselt selvehallikettide tegevuse puhul, tegeliku määra kindlaks tegemiseks;
23. kutsub komisjoni üles tagama konkurentsieeskirjade sihipärasema kohaldamise toiduainete tarneahelas ning kaaluma sellekohaste õigusakti ettepanekute esitamist Euroopa Parlamendile ja nõukogule, et tulemuslikult piirata turgu valitseva seisundi tekkimist sisenditurul, toiduaineid töötlevas tööstuses ja jaemüügisektoris ning tugevdada põllumajandustootjate läbirääkimispositsiooni, võimaldades neil võtta kooskõlastatud meetmeid turgu valitsevate osaliste vastu tõhusate tootjaorganisatsioonide, valdkondlike organisatsioonide ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaudu;
  24. on seisukohal, et niisuguste organisatsioonide tugevdamiseks tuleb kiiremas korras läbi vaadata määrus (EÜ) nr 1234/2007 ühise turukorralduse (ÜTK) kohta ning et kõnealuse määruse reguleerimisala tuleks laiendada, et kaasata säästvad tootmisviisid tingimusena erandi tegemiseks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 101;
  25. on seisukohal, et ELi tasandil tuleb saavutada ebaausate kaubandustavade vastu suunatud siseriiklike meetmete kooskõlastamise ja ühtlustamise teatav tase;
  26. nõuab tungival, et komisjon esitaks õigusakti ettepaneku nende toodete mitmekesistamise kohta, mis on tugevalt seotud mõne piirkonnaga ning see väljendub nende spetsiifilises, individuaalses, kohalikus või piirkondlikus olemuses nende toodete võrdlemisel standardsete toodetega;
  27. palub komisjonil esitada meetmed erinevate toiteväärtuse, keskkonna ja tervisega seotud eripärade püsima jäämise tagamiseks ja kindlustada, et selline mitmekesisus saavutatakse tarbijatele kättesaadavate hindadega; on oluline, et konkurentsi edendataks ka erinevate kvaliteedikriteeriumide alusel, mis peaksid olema nõuetekohaselt mõõdetavad;

Ostujõu ja lepinguosaliste kuritarvitamine

28. kutsub komisjoni üles tagama, et ELi konkurentsioigus ei võimaldaks ostujõu kuritarvitamist (moonutamist) toiduainete tarneahelas, mis sageli esineb põllumajandustootjatele või väiketöötajatele tehtavate maksete hilinemise, lepingutingimuste tagantjärele muutmise, kohustuslike allahindluste, kahjumiga edasimüügi, ülemääraselt suurte koguseliste nõuete ja põhjendamatute valikusse lisamise tasude kujul, ning esitama vajaduse korral asjakohaseid õigusakti ettepanekuid;
29. palub eelkõige, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/35/EÜ (hilinenud maksmisega võitlemise kohta äritehingute puhul) käimasoleva läbivaatamise raames lühendataks toiduainete tarneahelas maksetähtaegu kuni 30 päevani kõikide toiduainete puhul ja kergesti riknevate põllumajandustoodete puhul veelgi lühemale ajale (erandite tegemist tuleks kaaluda tootjate organisatsioonide ja kooperatiivide korral);
30. nõuab tungival, et komisjon teeks ettepaneku laiendada Euroopa konkurentsioiguse kohaldamisala, et see ei hõlmaks üksnes praegust tarbijate heaolu ja madalate toiduhindadega seotud murede kitsast valdkonda;

31. kutsub komisjoni üles kontrollima, kas üksikute kauplusekettide puu- ja juurvilja põllumajanduslike tootmispraktikate ja taimekaitsevahendite jääkide suhtes kehtestatud õigusaktide sätetest karmimad nõuded on sobivad vahendid vaba kaubanduse piiramiseks ja kaubanduse positsiooni õigustamatuks tugevdamiseks toiduainete tarneahelas;
32. nõuab, et koostataks nimekiri ebaausatest turutavatest, nagu kahjumiga müük või vahendustasu võtmine, ning keelataks selgesõnaliselt nende järgimine Euroopa Liidus; nõuab, et koostataks avalik nimekiri keeldu eiravatest ettevõtjatest ning võetaks kasutusele karistused;
33. kutsub komisjoni üles uurima, kas ja millisel määral jaemüüja kaubamärkide (oma kaubamärkidega tooted) väärkasutus ja selvehallide kettide ostualliansside tavad põhjustavad kõlbatut konkurentsi ja survet põllumajandustootjatele ning tootjahindade süstemaatilist alandamist; rõhutab, et jaemüüja kaubamärkide väärkasutus mõjutab ebasoodsalt tootjate (eelkõige väiketootjate) võimalusi innovaatiliseks tegevuseks; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks sellekohaseid meetmeid, et hindade kujundamisel koheldaks põllumajandustootjaid ja tootjarühmasid õiglaselt;
34. on seisukohal, et komisjoni soovitustes toiduainetööstuse vertikaalse integratsiooni suurendamiseks ei kajastata alati vajadust põllumajandustootjate, turustajate ja toiduainetööstuse vaheline läbirääkimispositsioon uuesti tasakaalu viia ning seetõttu peaksid nende strateegiatega kaasnema kuritarvitamist piiravad meetmed;
35. hoiatab, et ostjate poolt peale surutud lepinguline põllumajandustegevus, vertikaalne integratsioon ja futuurid, mis etendavad üha olulisemat rolli, võivad nõrgestada konkurentsi ning põllumajandustootjate läbirääkimispositsiooni; kutsub seetõttu komisjoni üles uurima niisuguste lepinguliste suhete mõju ja võtma vajaduse korral asjakohaseid meetmeid;
36. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama toiduainete tarneahela kõikide osaliste vahelisi õiglasid lepinguid, mis põhinevad põllumajandustootjate ja tootjaorganisatsioonidega, sh valdkondlike ja tootmisharudevaheliste organisatsioonidega kokkulepitud tingimustel, et edendada säästvat põllumajandustootmist ja tagada toodete parim kvaliteet, alandada sisendite ostuhindasid ja tagada õiglasel hinnad, ning nägema ette lihtsalt kasutatava süsteemi, mis kaitseks ostjapoolse lepingu rikkumise eest; on seisukohal, et tüüplepingud võivad olla kasulikud vahendid, mille rakendamine tuleks mõnes valdkonnas teha kohustuslikuks; toetab liikmesriikide vahel lepingupraktikast teavitamise parimate tavade vahetamist, sh teabe esitamist komisjonile;
37. tervitab ja julgustab toiduainete jaesektori ombudsmani ametisse nimetamist ja muude vahekohtu mehhanismide loomist, mille eesmärk on tagada lepinguliste kohustuste täitmine; palub, et komisjon uuriks sellealaseid kogemusi, pidades silmas eesmärki nimetada ametisse kogu ELi hõlmav toiduainete jaesektori ombudsman, kelle ülesanne oleks tagada käitumisjuhendite, parimate tavade ja lepingute jõustamine eri liikmesriikidest pärit osaliste vaheliste tehingute puhul;
38. kutsub komisjoni üles selgitama välja ebaõiglasi tavasid nagu tootenimekirjamaks ja muud turuleviimisega seotud tasud ning neid juhtumeid vastavalt konkurentsiõigusele kontrollima; kutsub komisjoni üles esildama tootenimekirjamaksu ja muude

turuleviimisega seotud tasude kasutamise ühtsed eeskirjad ning eelkõige võtma meetmeid turustajate poolt nõutavate ülemääraste tasude vastu;

39. on arvamusel, et komisjon peab toetama laiaulatusliku teavituskampaania läbiviimist Euroopa tasandil, et suurendada põllumajandustootjate teadlikkust sellest, millised õigused neil on, millised kuritarvitamise juhtumid neile on suunatud ning millised on olemasolevad vahendid kuritarvitamise vastu võitlemiseks;

Spekuleerimine

40. kutsub Euroopa Liitu üles avaldama survet sõltumatu ülemaailmse reguleeriva asutuse loomiseks, mis kehtestaks eeskirjad kaubafutuuride ja optioonide börsi jaoks ning rakendaks rangeid regulatiivmeetmeid ülemaailmse toidukaupadega spekulatsioonide vastu;
41. palub, et suurenevat turule orienteeritust silmas pidades võetaks meetmeid väga suurte hinnakõikumistega toimetulekuks, kuna osa toiduainete tarneahela osalisi kasutab seda nähtust enda kasuks ära, samal ajal kui teised kannatavad seetõttu nähtavat kahju; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama õigusakti ettepaneku niisuguste instrumentide kohta, mis vähendaksid hinnakõikumisi, et vähendada tootjate haavatavust;
42. kutsub komisjoni üles tugevdama Euroopa kaubabörside pädevusi, et hoida ära toidukaupadega spekulatsioonide ning teha tööd piisavate ELi meetmete rakendamise nimel, mis aitaksid vältida põllumajandussektori väliste kaupadega spekulatsioonide põllumajandusfutuuri mõjutamise nimel;
43. kutsub komisjoni üles parandama põllumajandustoorme tuletisinstrumentide turgude järelevalvet ja üldist läbipaistvust ning suurendama finantsinstrumentide turgude direktiivi ja muude asjaomaste õigusaktide tulevase läbivaatamise raames börsiväliste tuletisinstrumentidega kauplemise läbipaistvust;

Iseregulatsioon

44. nõuab tungivalt, et nõukogu edendaks veelgi enam iseregulatsiooniga seotud algatusi ja võimalust asutada majandusriskidega toimetulekuks investimisfondide, et tugevdada põllumajandustootjate läbirääkimispositsiooni, eelkõige majandus- ja tootjaorganisatsioonide, valdkondlike organisatsioonide ja põllumajandustootjate koostöötoetamise kaudu;
45. julgustab liikmesriike koostama toiduainete tarneahela heade kaubandustavade eeskirju, mis hõlmaksid ka kaebuste esitamise mehhanisme ja karistusi ebaausate tavade puhul; palub komisjonil esildada ühtsed eeskirjad, mida kohaldataks kogu ELis, et viia toiduainete tarneahelas valitsevad suhted uuesti tasakaalu; nõuab ka tungivalt, et komisjon esitaks ettepaneku niisuguse kogu ELi hõlmava mehhanismi kohaldamiseks, mis võimaldaks liikmesriikides vastavatel organitel jälgida turgu valitsevate jaemüüjate ja nende tarnijate vahelisi suhteid;
46. peab vajalikuks soodustada ahela erinevate lülide tihedamat integratsiooni tootmisharudevahelistes organisatsioonides ning vabatahtlike tüüplepingute väljatöötamist, et teatud juhtudel, eelkõige kergesti riknevate kaupade puhul, võiksid liikmesriigid nõuda lepingute sundtäitmist;

Säästvad toidusüsteemid, toidu kvaliteet

47. taunib asjaolu, et komisjon ei tõsta oma teatises tugevamalt esile põllumajanduse tähtsust toiduainete tarnimise ja toiduainetööstuse majanduslikus väärtusahelas; rõhutab seoseid madalate tootjahindade ja struktuurilise ületootmise vahel ning nende tagajärgi säästvusele, toidu kvaliteedile, loomade heaolule, põllumajandusalasele innovatsioonile ja tööhõivele ebasoodsates piirkondades;
48. palub komisjonil esitada ettepaneku vahendite vastuvõtmiseks põllumajandustootjate poolt hallatavate toiduainete tarneahelate, ebapiisava varuga ahelate ja põllumajandustootjate turgude toetamiseks ja edendamiseks, et luua otseside tarbijatega ja võimaldada põllumajandustootjatel saada õiglasem osa lõplikust müügihinnast vahendajate arvu ja vaheetappide vähendamise teel kogu protsessis;
49. nõuab tungivalt, et komisjon pööraks oma tegevuses erilist tähelepanu arengumaade olukorrale ega ohustaks kõnealuste kolmandate riikide omavarustatust toiduainetega;
50. kutsub komisjoni üles vaatama läbi ELi hügieeninõuded toodete kohalikul turul või kaugturul turustamise ja toodete kõlblikkusaja osas, detsentraliseerima ja lihtsustama sertifitseerimis- ja kontrollisüsteeme, edendama vahetuid suhteid tootjate ja tarbijate vahel ning toiduainete lühikesi tarneahelaid;
51. kinnitab, et põllumajandustoodete kvaliteeti käsitlevad ranged eeskirjad on olulised ja vajalikud; tuletab sellega seoses meelde Euroopa Parlamendi 25. märtsi 2010. aasta resolutsiooni põllumajandustoodete kvaliteedipoliitika kohta ning kinnitab, et tuleb tingimata tagada importtoodete vastavus kõikidele kvaliteedi- ja tootmisnormidele, et vältida kõlvatut konkurentsi Euroopa toodetega;
52. tuletab meelde, et põllumajandustootjate sissetulekute stabiilsus määrab nende suutlikkuse investeerida rohelistesse tehnoloogiatesse, kliimamuutuse leevendamisse, taastuvatesse energiaallikatesse ja säästva põllumajanduse keskkonnakaitsemeetmetesse, ning et põllumajandustootjad peavad lisaks vastama ka kõrgetele keskkonnastandarditele;
53. peab oluliseks toiduainete tarneahela täiendavat ratsionaliseerimist ja korralduse parandamist, et vähendada keskkonnamõju, mida põhjustab toidu transportimine (toiduainete tarneahela pikkus), ja edendada kohalike toiduainete turustamist;
54. rõhutab, et põllumajandustoodete konserveerimis- ja pakendamisrajatistesse investeerimine võib olulisel määral aidata kaasa nende toodete õiglaste hindade tagamisele;
55. rõhutab vajadust tagada maapiirkondade majanduse säästev areng põllumajandustoodete töötlemise toetamise kaudu põllumajandusettevõtetes, samuti põllumajandusega mitteseotud tegevuse ergutamise kaudu, et suurendada töökohtade arvu ja toota lisatulu;
56. kutsub komisjoni üles toetama kohalikke ja piirkondlikke toiduainete turustamise algatusi ning neid ülemäärase reguleerimise ja bürokraatiaga mitte koormama, kuna need algatused kujutavad endast olulist panust põllumajandusettevõtete loodud lisandväärtusesse;

Isevarustamine, avalik toitlustamine ja toidujäätmed

57. palub, et komisjon pööraks ELi normide läbivaatamisel nõuetekohast tähelepanu ka kohaliku tasandi toiduainete tootjatele, näiteks nendele, kes on seotud elatuspõllumajandusel põhineva tootmisega;
  58. palub komisjonil hinnata toitlustusteenuseid puudutavate riigihankemenetluste eeskirjade võimalikke muudatusi, et edendada säästvat põllumajandustootmist ja loomade heaolu ning arendada hooajalise ja kohaliku toidu tootmist;
  59. on arvamusel, et riigihange, nt piimatoodete, puu- ja juurvilja eriprogrammide rakendamiseks koolides, peaks tagama väikeste kohalike tootjate ja kohalike tootjarühmade osalemise;
  60. on arvamusel, et tuleks võtta meetmeid, et ergutada põllumajandustootjate poolt otse hallatavaid põllumajandusturge, tootjatele turuväljundite loomist, mis võimaldaks pakkuda tooteid otse tarbijatele, ning programmide väljatöötamist, et edendada toodete müüki kohalikel turgudel;
  61. nõuab tungivalt, et komisjon analüüsiks Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatavas aruandes toiduainete tarneahelas toidu väga ulatuslikku raiskamist, mis enamikus liikmesriikides ulatub 30%ni toodetud toidust, ja võtaks meetmeid niisuguse kampaania abil, mille eesmärk oleks tõsta teadlikkust toiduainete olulisest väärtusest;
  62. kinnitab vajadust töötada välja toiduabiprogrammid nende ELi kodanike jaoks, kes neid vajavad, nagu kõige ebasoodsamas olukorras olevad inimesed, eakad ja noored inimesed;
- o
o o
63. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.